

без ретельного прицілювання, за обмежений час; - стрільба на коротких і надкоротких дистанціях; - стрільба в русі, зі зміною позицій і через укриття; - стрільба на тлі відволікаючих фізичних і психологічних факторів; - стрільба в умовах обмеженої видимості. Проводячи аналіз основних навчально-методичних матеріалів і нормативних актів, що регулюють вогневу підготовку патрульних поліцейських, можна відзначити той факт, що умови і характер навчання стрільбі співробітників поліції і стрільків-спортсменів істотно відрізняються.

Істотним недоліком в вогневій підготовці співробітників поліції має місце такий найважливіший фактор, як недостатня робота з навчальною зброєю або повне її ігнорування. Хоча у спортсмена-стрільця це є основним видом тренування, на який йде приблизно 70-80% часу. А на практичну стрільбу витрачається час, що залишився - це контроль напрацьованих умінь під час холостих тренувань.

В процесі навчання вогневої підготовки у працівників поліції повинні формуватися: інтерес до вогнепальної зброї та впевненість у її володінні та використанні, фізична витривалість і морально-психологічна підготовка при її застосуванні.

Таким чином можна зазначити, що правильно збалансований комплекс вправ з вогневої підготовки дає можливість працівникам поліції найбільш ефективно засвоїти той чи інший навик стрільби за мінімальний час, що для цього відводиться. Вочевидь, що для працівників поліції в умовах виконання службових завдань особливо в екстремальних умовах або при вогневому контакті з правопорушником, необхідний баланс між швидкістю стрільби і точністю влучення - необхідність стовідсоткового ураження цілі за найменший проміжок часу (інші варіанти не припустимі).

Отримано 06.04.2020

УДК 159.9:351.741

ОСТАПОВИЧ І. П.,

начальник сектору ювенальної превенції

Управління превентивної діяльності Головного управління

Національної поліції у Волинській області

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ТА ГОТОВНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Одним із основних заходів забезпечення готовності поліцейських до діяльності є їх професійна підготовка в цілому та психологічна підготовка зокрема. На жаль, процес психологічної підготовки не завжди реалізується на належному рівні, що негативно позначається на якості та результативності діяльності поліції. Не виключенням є і поліцейські підрозділи ювенальної превенції. Все це обумовлює необхідність оптимізації заходів підвищення професійної кваліфікації та психолого-педагогічної майстерності працівників відповідних підрозділів.

Ключові слова: професійна діяльність, психологічна підготовка, професійна готовність, особистість, ювенальна превенція, Національна поліція.

З метою якісної підготовки поліцейських до виконання ними функціональних обов'язків в системі органів та підрозділів Національної поліції запроваджено ряд організаційних заходів. Одним із основних заходів забезпечення готовності співробітників поліції до службової діяльності є їх професійна підготовка в цілому та психологічна підготовка зокрема.

Не виключенням є і організація відповідного напрямку роботи з персоналом підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України.

Успішне виконання працівником поліції завдань залежить від рівня його професійної підготовки, вмілих і активних дій під час професійної діяльності, а також психологічної

готовності. В свою чергу психологічну готовність працівника поліції можна визначити як сукупність якостей і властивостей особистості, що зумовлює стан змобілізованості психіки та налаштованості на найбільш доцільні, активні та рішучі дії в складних чи небезпечних для життя і здоров'я умовах виконання службових обов'язків [4].

Результати проведеного нами опитування працівників практичних підрозділів дозволяють зробити висновок, що процес професійного навчання працівників поліції потребує активізації та впровадження новітніх та цікавих методів навчання. Адже, під час проведення занять у системі службової підготовки доводиться спостерігати пасивність та байдужість персоналу до запропонованої для вивчення тематики. На жаль таке ставлення призводить до формування репродуктивного способу вирішення професійних завдань, недостатнього обсягу та якості засвоєних знань і сформованих професійних умінь, пасивності та низького рівня мотивації до професійної діяльності.

Важливо пам'ятати, що головним завданням психологічної підготовки повинно бути забезпечення ефективності професійної діяльності працівників поліції на основі використання психологічних засобів, методів, технік і технологій. А основа психолого-педагогічної концепції підготовки повинна базуватися на прикладному навчанні, формуванні не тільки знань із психології, а й практичному навчанні щодо уміння їх застосування та розвитку професійних і особистісних якостей.

Враховуючи психологічні особливості та сутність професійної діяльності поліцейських у підрозділах ювенальної превенції, можна зробити висновок, що їх психологічна готовність є комплексним, динамічним та психічним утворенням що складається з наступних компонентів:

- *мотиваційного*, який необхідно розглядати як складну систему мотивів, яка активізує та скеровує професійну діяльність особистості поліцейського на досягнення значимих результатів у своїй службовій діяльності;
- *орієнтаційного*, який визначається сформованістю психічних пізнавальних процесів;
- *емоційно-вольового*, який характеризується емоційним фоном і вольовими якостями особистості, зокрема відповідальним і позитивним ставленням до виконання своїх обов'язків, наполегливістю у досягненні певної мети, наявністю відповідних навичок саморегуляції;
- *особистісно-операціонального*, який включає необхідні для ефективності службової діяльності професійні якості (самоконтроль, сильний тип нервової системи, дисциплінованість, емоційна гнучкість, відповідальність, комунікабельність, тактовність, дипломатичність тощо) та який характеризується певним рівнем розвитку професійних знань, умінь і навичок, спрямованих на виконання покладених завдань;
- *оціночно-рефлексивного*, який виявляється в самоаналізі поліцейським результатів власної професійної діяльності та характеризується самовивченням, самоаналізом, самоконтролем, самооцінкою та корекцією цієї діяльності [5].

Потрібно пам'ятати, що успішне виконання завдань працівниками підрозділів ювенальної превенції залежить від рівня їх професійної підготовки, вмілих і активних дій під час професійної діяльності, а також психологічної готовності.

З метою вивчення психологічних особливостей підготовки та їх впливу на готовність до професійної діяльності найбільш доцільно, на нашу думку, використовувати особистісно-діяльнісний підхід, однією з основних засад якого є твердження, що різнобічно розвинута особистість формується в різних видах діяльності. Цей підхід забезпечує активізацію самовиховання, самоорганізації, самоосвіти, саморозвитку, дає змогу визначати й обґрунтовувати умови формування професійних і особистісних якостей водночас [3].

Отже, психологічні особливості підготовки та готовності поліцейських підрозділів ювенальної превенції полягають у формуванні особистісних якостей, необхідних їм для успішної адаптації у професійному середовищі; формуванні необхідного професійного досвіду та трансформації його в особистісні ціннісні орієнтації; засвоєнні професійних знань і розвитку необхідних вмінь та навичок тощо.

Список бібліографічних посилань

1. Андреева Г. М. Социальная психология : учебник. М. : Аспект-Пресс, 2000. 384 с.
2. Корольчук М. С. Психофізіологія діяльності : підручник. Київ : Ельга ; Ніка-Центр, 2003. 400 с.
3. Мотохнюк Л. О. Структура психологічної готовності майбутніх інженерів-прикордонників до професійної діяльності. *Психологія і суспільство*. 2006. № 3. С. 37–43.
4. Пампура І. І., Дубова І. О. Психологічна підготовка працівників органів внутрішніх справ до професійної діяльності // Роль та місце ОВС у розбудові демократичної правової держави : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 5 берез. 2015 р.) / МВС України, Одеський держ. ун-т внутр. справ. Одеса, 2015. С. 147–148.
5. Сімко Р. Т. Психологічна підготовка і готовність працівників патрульно-постової служби міліції до професійної діяльності. *Проблеми сучасної психології*. 2011. Вип. 12. С. 777–787.

Отримано 20.04.2020

УДК 159.9:351.741

ПАМПУРА І. І.,

старший науковий співробітник науково-дослідної

лабораторії психологічного забезпечення

Державного науково-дослідного інституту МВС України (м. Київ);

 <https://orcid.org/0000-0002-7202-1391>

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ КУРСАНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ МВС УКРАЇНИ

Розвиток сучасного суспільства нерозривно пов'язаний з формуванням людських трудових ресурсів. Важливий етапом підготовки персоналу є навчання у вищих навчальних закладах, під час якого реалізуються головні завдання психолого-педагогічного процесу – навчання, виховання та розвиток особистості. Головним завданням професійної підготовки у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання є формування у курсантів психологічної готовності до здійснення професійних дій, оволодіння спеціальними вміннями й навичками, розвиток і вдосконалення професійно значущих особистісних якостей.

Ключові слова: професійна підготовка, навчання, діяльність, курсанти, ЗВО МВС України, професійно важливі якості, професійне становлення.

Одним із ефективних шляхів розвитку професійно важливих якостей у курсантів закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання МВС України є перетворення навчання і виховання на процес досягнення людиною особистісних змін.

Основою цього процесу прийнято вважати знання, що базуються на пізнанні законів природи, суспільства, самої людини з антропологічної, екологічної та морально-етичної позиції. Це, так зване, гуманітарне пізнання орієнтоване на індивідуальність, звернене до духовного світу людини, її особистісних цінностей, прав і свобод.

Більшість дослідників, предметом такого пізнання вважають широкий спектр феноменів, виражених у понятті «світ людини», в яке входить усе пережите та індивідуально значиме. У рамках даного підходу гуманітарні знання пов'язуються, в першу чергу, з пошуком відповіді на питання про сенс людського існування, включаючи й професійну сферу [4].

Логіка гуманітарного пізнання допускає можливість переходу від утилітарних до духовних цінностей, від пояснення до розуміння. Розуміння як один з основних способів